

Съобщение за пресата

Люксембург, 16 януари 2023 г.

Количеството на опасните отпадъци в ЕС продължава да нараства

Въпреки мерките на ЕС за намаляване на генерирането на опасни отпадъци, техният обем непрекъснато се увеличава от 2004 г. насам. В публикуван днес преглед на Европейската сметна палата (ЕСП) се разглеждат настоящите и бъдещите предизвикателства, свързани с опасните отпадъци: подобряването на класифицирането им, осигуряването на проследимостта им, рециклирането на по-голям дял от тях и борбата с незаконния им трафик, който продължава да бъде доходоносен бизнес.

„Количеството на генерираните опасни отпадъци се увеличава и ЕС трябва да вземе мерки за преодоляване на този проблем“, заяви Ева Линдстрьом, членът на ЕСП, който отговаря за прегледа. *„Най-добрите методи за третиране на опасните отпадъци са рециклирането им и оползотворяването им за получаване на енергия. Обработването на тези отпадъци чрез обезвреждане следва да се извършва само в краен случай. Над 50 % от опасните отпадъци в ЕС обаче се третират именно по този начин. В нашия преглед посочваме, че предотвратяването на генерирането на опасни отпадъци, както и тяхното третиране остават предизвикателство, но също така отварят възможности.“*

Най-добрият начин за справяне с опасните отпадъци е предотвратяването на тяхното образуване. Това е приоритет на ЕС от 1991 г. насам. Действията на ЕС са насочени към промяна на начина на разработване и произвеждане на продукти от страна на икономическите оператори, поемането на отговорност от замърсителите за образуваните от тях отпадъци, както и предоставянето на по-добра информация на потребителите. Въпреки тези инициативи не се наблюдава спад в количеството на опасните отпадъци, генерирани в ЕС.

Опасните отпадъци следва да се третират в специално предвидени за тази цел съоръжения при спазване на строги правила и изисквания за безопасност. Произтичащата от това административна тежест и по-високите разходи за икономическите оператори водят до риск от трафик на опасни отпадъци, при който операторите не декларират образуваните от тях отпадъци като опасни и вместо това ги изхвърлят или ги превозват незаконно на други места. Одиторите подчертават, че класифицирането и проследяването на опасните отпадъци може да помогне да се избегне неправилното им третиране и незаконните бързи начини за справяне с тях. Те изтъкват обаче, че опасните отпадъци се класифицират по различен начин в отделните държави членки. Одиторите считат, че Европейската комисия също може да увеличи усилията си за хармонизиране на законодателството на ЕС, приложимо в тази област. Съгласуването на националните електронни регистри за опасни отпадъци с планирания Европейски регистър за превозване

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на прегледа, изготвен от Европейската сметна палата. Пълният текст на документа е публикуван на eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

на отпадъци може да помогне опасните отпадъци да се проследяват по-ефективно през целия им жизнен цикъл.

В най-добрия случай опасните отпадъци следва да бъдат подготвени за повторна употреба или рециклирани. Голяма част от тях обаче не са годни за повторна употреба, а при рециклирането им се срещат технически трудности, като пазарните възможности за рециклираните продукти са ограничени. В настоящия преглед одиторите посочват, че подобряването на технологиите и капацитета за рециклиране може да разкрие нови възможности: например оползотворяването на ключови суровини от електронни уреди и други отпадъци би могло да засили стратегическата автономност на ЕС.

Трафикът и незаконното изхвърляне на опасни отпадъци продължават да бъдат доходоносен бизнес, като годишните приходи само от трафика се оценяват на стойност между 1,5 млрд. евро и 1,8 млрд. евро. Разкриването, разследването и наказателното преследване са рядкост, а санкциите са ниски.

Използването на цифровизацията за постигане на по-добра проследимост на опасните отпадъци и за борба срещу декларациите с невярно съдържание, както и прилагането на възпиращи санкции с по-широко действие, може да спомогне за ограничаване на възможностите за незаконен трафик. Забраната за превози на отпадъци, предназначени за обезвреждане, предложена от Комисията през 2021 г., би могла допълнително да допринесе за намаляване на незаконния трафик на опасни отпадъци.

Обща информация

В законодателството на ЕС опасните отпадъци се определят като отпадъци, които притежават едно или повече опасни характеристики, като например експлозивни, дразнещи или токсични свойства. Опасните отпадъци могат да окажат вредно въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Секторът на производството (особено на метали), пречистването на водите и обработването на отпадъците, както и строителството и минното дело заедно генерират 75 % от опасните отпадъци в ЕС. Опасни отпадъци могат да се образуват също така и от домакинствата (например определени лекарствени продукти, използвани батерии, почистващи препарати и електронни уреди).

Държавите от ЕС са отговорни за прилагане на национално ниво на правните изисквания на ЕС в областта на управлението на отпадъците. Комисията е предприела множество процедури за установяване на нарушения срещу държави членки, поради това че не са транспонирали изискванията на ЕС в националното си законодателство или поради неспазване на тези изисквания. Тя разполага с обща информация относно финансирането от ЕС, заделено за управление на отпадъците като цяло — размерът на отпуснатите от ЕС средства възлиза на 4,3 млрд. евро за програмния период 2014—2020 г. Тази подкрепа обаче не е насочена конкретно към опасните отпадъци. Наличните данни показват, че такова финансиране е предоставено главно по линия на програма „Хоризонт 2020“ за научни изследвания и изграждане на капацитет. Другите най-големи източници на финансиране за управление на опасни отпадъци са Кохезионният фонд и Европейският фонд за регионално развитие. Освен от бюджета на ЕС, финансиране за управлението на отпадъци, включително на опасни отпадъци, се предоставя също така от Механизма за възстановяване и устойчивост и от Европейската инвестиционна банка. След приемането на Регламента за таксономията през 2020 г. ЕС вече не финансира изгарянето и депонирането на опасни отпадъци, тъй като тези дейности се считат за неустойчиви. Вместо това ЕС подкрепя действия, свързани с рециклирането на такива отпадъци.

Настоящият документ не е одитен доклад; той представлява преглед, изготвен главно въз основа на обществено достъпна информация или на специално събрани за тази цел материали. Предишни публикации на ЕСП в тази област разглеждат теми, свързани с [принципа „замърсителят плаща“](#), [отпадъците от електрическо и електронно оборудване](#) и [пластмасовите отпадъци](#).

Прегледът на ЕСП *„Действия на ЕС в отговор на нарастващото количество опасни отпадъци“* е публикуван на [уебсайта на ЕСП](#).

Контакт с пресслужбата

Пресслужба на ЕСП: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 621 552 224